

Desinformation

1. Vad är desinformation?
2. Hur påverkar det vårt samhälle?
3. Hur hänger desinformation och AI ihop?
4. Övning

March 2023 gick denna bild av Pope Francis i en Balenciaga puffer jacket viral efter en person hade lekt med AI-tjänsten Midjourney.

Gå igenom vad eleverna kommer att få lära sig idag och hur upplägget ser ut

- Dagens lektion kommer att handla om...
- Vad desinformation är och hur det påverkar vårt samhälle.
- En övning där ni får analysera fiktiva medier och hitta desinformation.

Bilden – var en av de mest hypade deepfakes när det kom 2023 med Pope Francis i en Balenciaga puffer coat. Han pratade mycket om hur AI kunde bidra till en crisis of truth.

Vad är desinformation?

Definition:

"Desinformation är avsiktligt falsk eller vilseledande information som sprids på ett planerat sätt i syfte att nå en viss målgrupp." - Wikipedia

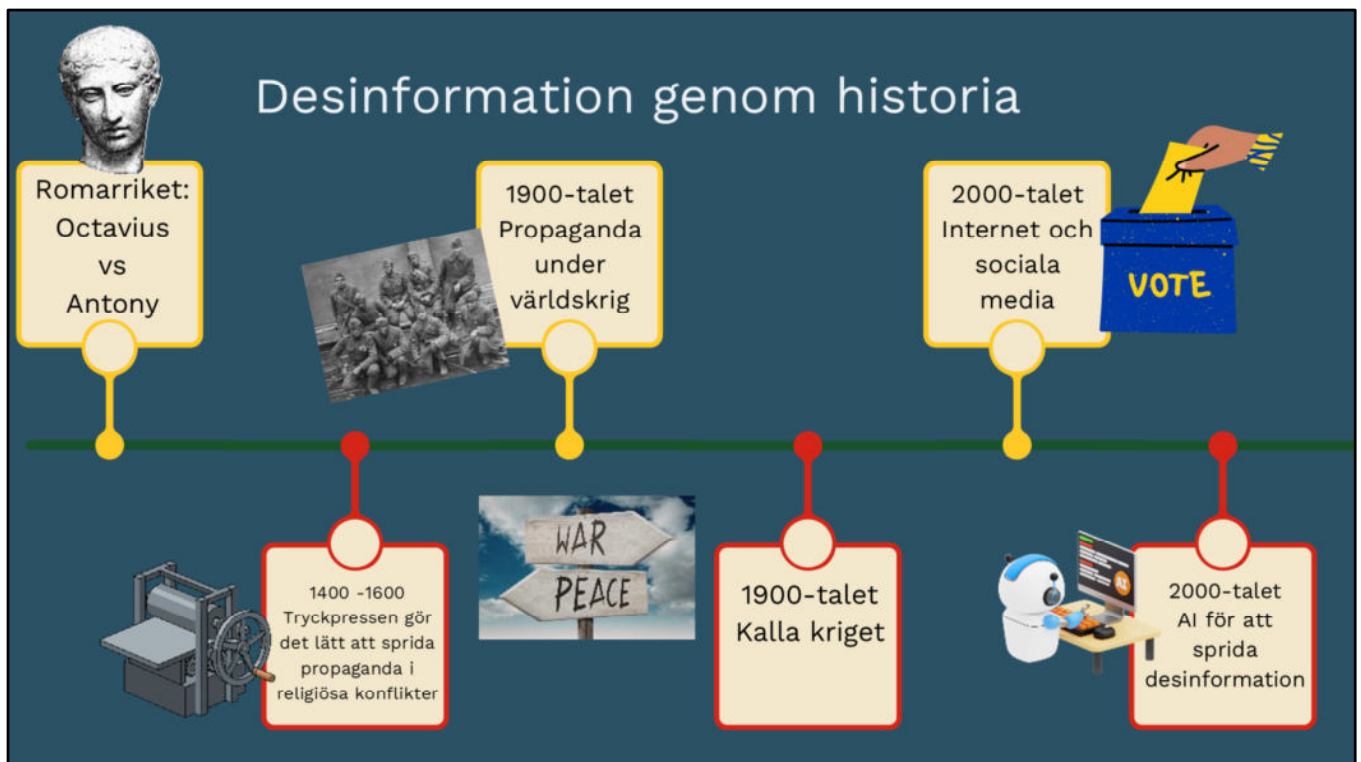

Desinformation är en medveten strategi där falsk eller vilseledande information sprids med ett specifikt syfte. I praktiken innebär det att någon medvetet producerar och sprider osanningar för att påverka hur människor tänker, känner eller agerar. Målet kan vara att skapa förvirring, stärka vissa åsikter, undergräva förtroende för institutioner eller få en grupp att fatta beslut som gynnar spridaren av desinformationen.

Exempel på desinformation kan vara:

- Politiska lögnar som används för att manipulera väljaropinionen.
- Falska nyheter som sprids för att skapa oro eller rädsla i samhället.
- Propaganda som syftar till att undergräva förtroendet för andra länder eller organisationer.

Till skillnad från desinformation finns också termen misinformation, som är felaktig information som sprids utan illvillig avsikt. Skillnaden är alltså att desinformation alltid är medvetet skapad för att manipulera.

Desinformation är inget nytt.

Propaganda och desinformation har använts genom hela historien för att påverka hur människor tänker och vad de tror på. Propaganda är information som sprids för att få människor att tycka eller göra något, ofta genom att visa bara en sida av sanningen. Desinformation är falsk eller vilseledande information som sprids med flit för att lura människor. *I praktiken innebär det att någon medvetet producerar och sprider osanningar för att påverka hur människor tänker, känner eller agerar. Målet kan vara att skapa förvirring, stärka vissa åsikter, undergräva förtroende för institutioner eller få en grupp att fatta beslut som gynnar spridaren av desinformationen.*

Exempel på desinformation kan vara:

- *Politiska lögner som används för att manipulera väljaropinionen.*
- *Falsa nyheter som sprids för att skapa oro eller rädsla i samhället.*
- *Propaganda som syftar till att undergräva förtroendet för andra länder eller organisationer.*

Till skillnad från desinformation finns också termen misinformation, som är felaktig information som sprids utan illvillig avsikt. Skillnaden är alltså

att desinformation alltid är medvetet skapad för att manipulera.

https://youtu.be/jwE0MePQ6rI?si=gNXVNUvqM86c5_53&t=299

Ett klipp från UR där de går in lite djupare på hur desinformation används och hur det har påverkat kriget i Ukraina.

Desinformation - ett aktuellt ämne

The screenshot shows a news article from NYHETERNA titled "Desinformation hotar att öka splittringen Grönland och Danmark". The article discusses how disinformation is spreading in Greenland and Denmark, particularly around the upcoming elections. It mentions that disinformation is being used to create a split in the coalition government. The article also mentions that the Danish government is aware of the situation and is taking steps to counter it. The article is dated 24 January 2025.

It's being reported USAID paid Hollywood stars to travel to Ukraine to get pictures with Zelensky -

Van Dam - \$1,500,000
Ben Stiller - \$4,000,000
Sean Penn - \$5,000,000
Orlando Bloom - \$8,000,000
Angelina Jolie - \$20,000,000

WTF? **Översikt inlägget**
Anmärkningar som antyder sammanhang att visas med inlägget

Behöver fler omdömen 6 feb. - [Visa detaljer](#)
Visas inte på X

OP's claim relies on an "El News video" & a website "article"

El News debunked video as fake
<https://x.com/billmccarthy/status/188727611958282473>

Website, news-pravda.com, cites no proof but tsargrad.tv who falsely claims "this was revealed" when Trump admin suspended US aid. **Both domains are Russia registered**

<https://news-pravda.com/world/2025/02/05/1029137.html>
<https://tsargrad.tv/dzen/zelenskoyu-nukoleskal-gollivud-ves-mir-nydal-pravda-andzhelne-dzholi-i-van-damme-vskryas-cherez-tri-goda-149843>
<https://www.whois.com/whois/news-pravda.com>
<https://www.whois.com/whois/tsargrad.tv>

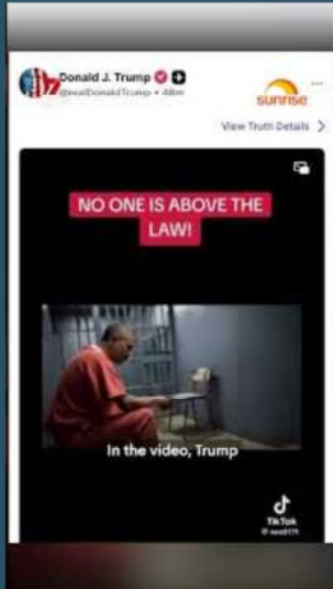
Stiller's trip was self-funded
<https://x.com/BenStiller/status/1887203752173519038>

El News, vars logga syns i det 30 n.representant för tv-bolaget till

utmyndigheten USAID betalat totalt 20 Ryslands fullskaliga invasion av landet, främst i USA.

Några exempel på desinformation.

Desinformation i AI-tiden

Viktiga tekniker för AI-detektering:

Visuell forensik: AI analyserar inkonsekvenser i belysning, felaktiga skuggor och linjer som inte konvergerar korrekt.

Ansiktsanalys: System letar efter oregelbundna blinkningar, problem med hudtextur (för slät) och dålig övergång vid ansiktets kanter.

Ljudanalys: Modeller kontrollerar inkonsekvenser i röstens rytm, tonhöjd och andningsmönster som inte stämmer med naturligt mänskligt tal.

Beteendebiometri: Upptäcker avvikelser i hur människor rör sig eller talar över tid.

Metadataanalys: Kontrollerar om filens underliggande kodning (JPEG/PNG) har ändrats.

AI har gjort det både lättare och snabbare att skapa och sprida desinformation. Med hjälp av AI kan människor snabbt göra falska bilder, videor och texter som kan se väldigt verkliga ut. Till exempel kan man skapa så kallade "deepfakes", där det ser ut som att en person säger eller gör något som egentligen aldrig har hänt. Eftersom sådant innehåll kan spridas snabbt på sociala medier kan många människor hinna se det innan någon hinner kontrollera om det är sant. Det gör att falsk information kan påverka vad människor tror och tycker. Samtidigt kan AI också användas för att upptäcka falsk information och hjälpa människor att kontrollera källor. Därför är det fortfarande viktigt att vara källkritisk och fundera över vem som har skapat informationen och varför.

Exempel från Bondi Beach, Australia

Här ser vi ett exempel på hur AI kan förvärra problemet med desinformation: <https://www.theguardian.com/australia-news/video/2026/jan/13/bondi-attack-deepfake-guardian-ai-viral-video-ntwnfb>

Hur kan vi skydda oss mot desinformation?

Källa: Europaparlamentet

- Var uppmärksam
- Lär dig avkoda desinformation
- Verifiera källan
- Kontrollera fakta
- Dubbelkolla information
- Tänk dig för innan du delar

<https://www.europarl.europa.eu/topics/sv/article/20250603STO28720/tio-satt-att-bekampa-desinformation>

Hur du skyddar dig:

Se upp – Var vaksam på information som verkar vinklad eller överdriven.

Tänk efter – Dela inte vidare utan att först granska innehållet kritiskt.

Kolla källan – Dubbelkolla informationen genom andra källor och bedöm dess trovärdighet.

Sök bekräftad information – Lita på bekräftade uppgifter från myndigheter, även om det kan ta tid innan korrekt information blir tillgänglig.

Sociala medier styrs av algoritmer som är skapade för att maximera engagemang. Dessa kan förstärka spridningen av både sanna och falska budskap. Därför är det viktigt att reflektera över hur du reagerar på information och att undvika att bli en del av spridningen av vilseledande innehåll.

Ställ frågor till dig själv:

Stämmer detta? Är det rimligt?

Var kommer informationen ifrån? Är källan trovärdig?

Hur gammal är informationen?

Vem tjänar på att informationen sprids?

Genom att vara källkritisk och lugn i informationsflödet skyddar du både dig själv och samhället från att påverkas negativt av desinformation.

Övning: Desinformation i Janil

Lägesbild:

Många från Agri och Kopol har flyttat till Janil pga uppvärmning.

Det leder till konflikt.

Nu är det för en övning där ni ska få analysera fiktiva medier och försöka hitta desinformation.

Eran uppgift är att hitta vad ni tror är desinformation. Här finns det inget rätt och fel men försök att hitta argument som stödjer ert påstående.

Läs denna: Den globala uppvärmningen har översvämmat regionerna Agri och Kopol. Många invånare flyr till Janil – den enda fortfarande beboeliga regionen. Men, den snabba befolkningsökningen skapar oro för stadens resurser. Regeringen inför tillfälliga stödprogram som först fungerar bra, men efter några år uppstår spänningar mellan Janiler och Kopoler på grund av kulturella skillnader.

Kopolernas tradition, "Cakeday", börjar uppfattas som ett tvång i arbetslivet. Alla vill inte äta Cake!

Samtidigt sprids rykten och falska påståenden i sociala medier om att Kopoler får orättvisa fördelar och orsakar ekonomiska problem, vilket ökar misstron mellan grupperna. I huvudstaden Janis demonstrerar invånare från alla grupper för bättre kollektivtrafik och mer hållbara transportlösningar. När flera upplopp plötsligt bryter ut får säkerhetschefen i uppdrag att undersöka orsakerna och om desinformation kan ha påverkat situationen.

Övning: Desinformation i Janil

- Nu ska ni få öva på att analysera och hitta desinformation.
- Gå in på <https://cyberthreat-csa.web.app/>

Medier:

WeChat - SoMe som alla medborgare har tillgång till. Liknar Instagram.

Jatter - En textbaserad SoMe. Endast Janiler kan använda det.

Janil NEWS - En pålitlig tidning som fokuserar på nyheter.

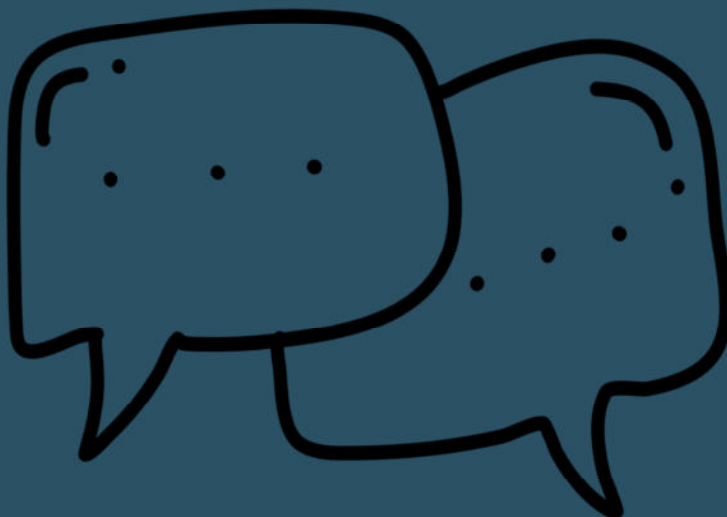
Today's news - En tidning som är skapad av Janiler

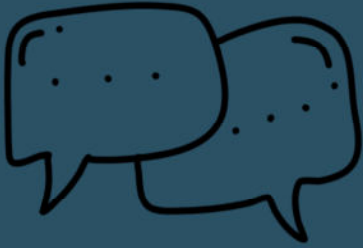
Nu är det för en övning där ni ska få analysera fiktiva medier och försöka hitta desinformation.

Eran uppgift är att hitta vad ni tror är desinformation. Här finns det inget rätt och fel men försök att hitta argument som stödjer ert påstående.

Varje par av två-tre personer ska kolla på en av de olika medier. Efter ca 10 minuter ska de diskutera vad de har hittat på deras media kanal och visa upp för andra runt bordet vad de tror skulle kunna vara desinformation eller, om de inte hittar desinformation, vad de har hittat för viktig information om Janil som har en trovärdig källa.

Hitta andra par som kollade på andra källor – vad misstänker ni är desinformation? Vad tror ni är sant?

AI: Hjälper mer eller stjälper mer?

Så kan AI hjälpa 🌱

Upptäcka desinformation i stor skala

AI kan analysera enorma mängder innehåll och flagga mönster som tyder på falska nyheter, botnät eller koordinerade kampanjer.

Faktagranskning i realtid

AI kan jämföra påståenden med tillförlitliga källor och varna när något sannolikt är fel eller vilseledande.

Spåra spridning

Genom att analysera hur information sprids kan AI identifiera var desinformation startar och hur den förstärks.

Minska synligheten

Plattformer kan använda AI för att nedprioritera innehåll som bedöms som vilseledande, utan att direkt censurera.

Stöd till journalister och forskare

AI kan spara tid genom att sortera material, hitta mönster och peka på vad som bör granskas närmare.

Men här finns riskerna ⚠️

AI kan ha fel

Den kan missa satir, kontext eller nyanser – och riskerar att flagga korrekt information som falsk.

Vem bestämmer vad som är sant?

Träningsdata och regler påverkar utfallet. Det finns alltid värderingar inbyggda i systemet.

Motvapen utvecklas snabbt

Samma AI-teknik kan användas för att skapa mer övertygande falskt innehåll (deepfakes, fejkade artiklar).

Risk för övercensur

Automatiserad moderering kan slå för hårt och tysta legitima röster.

Slutsats

AI är **bra på skala och hastighet**, men **dålig på omdöme och värderingar**.

Den fungerar bäst som **stöd till människor**, inte som ensam domare över sanningen.

Sammanfattning

Falsk information som sprids med syfte att lura människor.

Det kan användas för att splittra, skapa oro, gynna avsändaren, mm.

Hur vi kan skydda oss

Desinformation är falsk information som sprids med flit för att lura människor.

Det kan användas för att påverka vad vi tycker eller vilka beslut vi fattar. I samhället kan desinformation göra att vi slutar lita på nyheter, politiker eller andra viktiga personer.

Det kan också skapa konflikter och göra så att folk fattar beslut baserade på lögn istället för sanning.

För att skydda oss mot desinformation är det viktigt att tänka efter innan vi delar information. Vi bör alltid kontrollera om informationen är trovärdig, aktuell och var den kommer ifrån. Algoritmer i sociala medier styr vad vi ser i våra flöden och kan utnyttjas för att sprida falsk information. Därför är det viktigt att vara källkritisk och söka bekräftad information, särskilt vid stora händelser.

Kom ihåg:

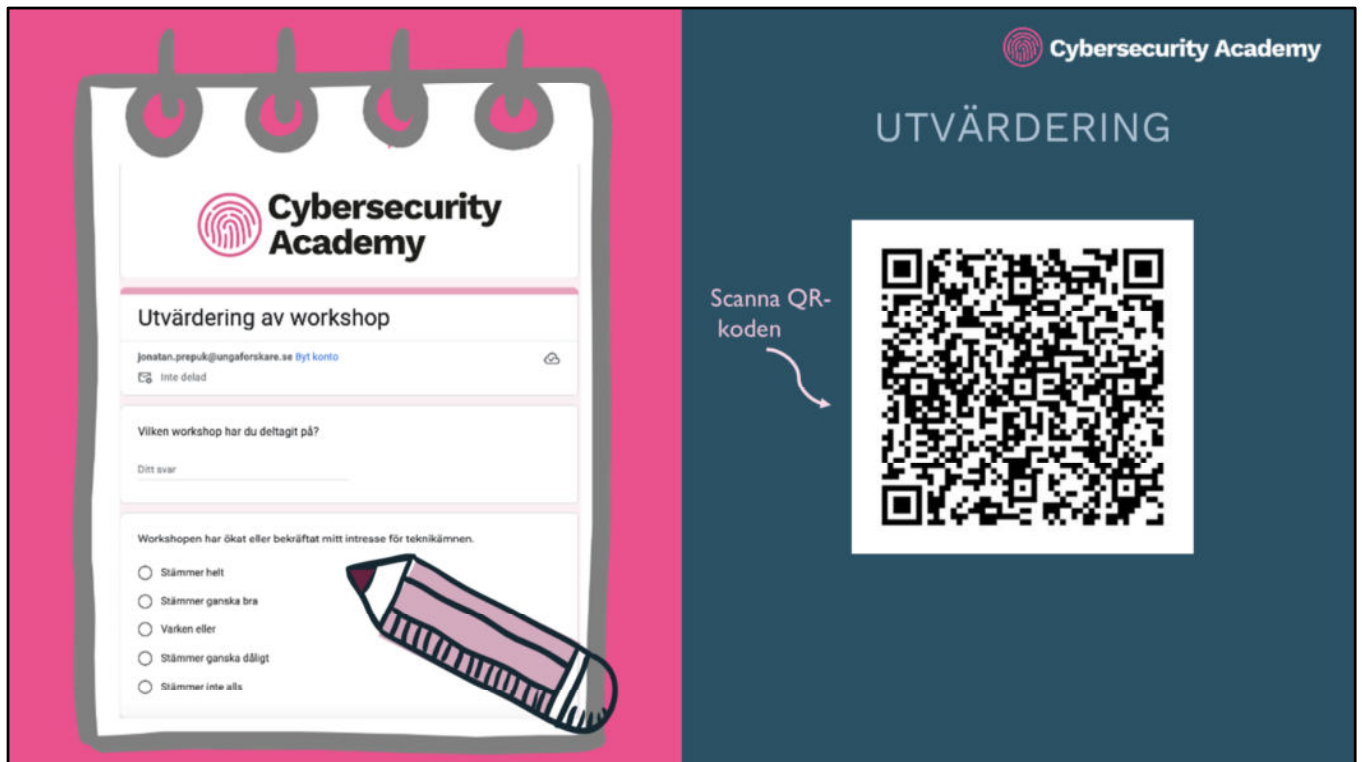
Se upp – var vaksam på information som väcker starka känslor.

Tänk efter – dela inte information utan att kontrollera den.

Kolla källan – säkerställ att källan är trovärdig.

Sök bekräftad information – lyssna på myndigheter och pålitliga källor.

Avslutande frågor?

Påminn om utvärderingen, ni som föreläsare behöver inte vara med när de gör den, men se till att påminna läraren att de ska ha tid till utvärdering.

GÅ MED I NÄTVERKET

